

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek és reclamációk küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

M.-Vásárhely, 1874. okt. 19-én.

Hogy jogi és államtudományi ismereteink öregbítése, elméleti és gyakorlati szakképzettségünk emelése felette szükséges, s a jogi reformkérdések felett a szakférfiaknak véleményt nyilvánítani, s a hazai jogélet üdvös fejlesztésére közrehatni hazafiúi kötelesség, azt hisszük, mindenki elismeri, hogy ez társulás, az erők tömörülése által megkönnyítették, azon valószínűleg senki sem fog kételkedni. Ezen elvből kiindulva azon meggyőződésnek vagyunk bátrak kifejezést adni, hogy a maros-vásárhelyi jogász-egylet létesülését minden nemesen érző és magát tökéletesíteni vágyó hazai jogász örömmel üdvözölte, s fennállását és sikeres működését melegen óhajtja.

Hogy ezen egylet szükségességének érzete hazai, vidéki jogászainknál általános volt, fényes bizonyítéka azon körülmény, hogy 1870-ik évben a szervező bizottmány egyszerű felhívására azonnal 484 tag jelentkezett, s e szám még ugyanazon évben jelentékenyen emelkedett, dacára annak, hogy az ugyanazon időben alakuló félben volt magyar jogászgyűlés némely tulbuzgó rajongói a jogtudományi közlönyben ezen keletkező egylet ellen nyílt támadást intéztek, separatistikus tendenciákkal vádolták és a magyar jogászgyűlés mellett létjogosultságát is határozottan megtagadták.

E támadás onnan eredt, hogy a fővárosi, s a királyhágón tuli jogászok nem voltak tisztában ezen egylet céljával, azonban midőn a szervező bizottságnak alapos czáfolata a „Jogtudományi Közlöny“ 1870. évi június 2-iki számában megjelent, s a felhozott kételyek ez által eloszlattattak, a magyar jogászgyűlés is elismeréssel volt ezen egylet célja iránt, s az igazságügyminiszterek által is többször kiváló figyelemben részesült.

Ezen egylet hasznossága és szükségessége felől hazai jogászaink meggyőződve azt nemcsak alakulásakor pártolták, hanem a kötelezettségi 3 év lejártával újból tagokul jelentkeztek, a mi arra mutat, hogy továbbra is fenntartani kívánják.

Hogy ezen egylet fennállása igen szükséges, az nagyon is természetes; a magyar jogászgyűlés, melyet eleintén vándorgyűléssé szándékoztak volt tenni, csakis Buda-Pesten szokott tartatni, s így a távolság miatt az azon való közrehatástól, nézeteinknek ottan érvényre emelhetésétől nagyrészt el vagyunk zárva, s ettől eltekintve a magyar jogászgyűlés évenként csakis egyszer gyűlésszé; jogász-egyletünk célja pedig épen az, hogy tagjai egymással folyton érintkezzenek, gyakori eszmecsere és vitatkozás által a felmerülő jogi kérdéseket tisztázzák, a felőlő hiányok felett véleményt nyilvánítsanak, a korszerű reformokra egészséges elvek megállítása által hassanak, szóval a hazai jogélet fejlődését és javítását folytonos tevékenység által előmozdítsák.

A czél szép és hasznos, azonban az egyletnek lefolyt majdnem négy évi működése alatt sajnosan kell kijelentenünk, kevés mértékben lett elérve.

Az alapszabályokban ugyan szépen elő van írva, hogy minden helységben, hol több tag van, szakosztályok alakuljanak, azok rendes összejöveleket tartsanak sat. Városunkban évenkéntrendesen meg is alakulnak a szakosztályok, más helyeken ez is csak a ritkaságok közé tartozik, egy-egy neki lelkesült tag jelent be egy-egy indítványt, azonban a közönyösség kezd terjedni, a szakosztálygyűléseket kezdik nem látogatni, s a beérkezett ajánlatok tárgyalása részvétlenség miatt lehetetlen lesz; ez a buzgóbb tagnak is elveszi a kedvét, s az évi működés eredményeül igen keveset tudunk felmutatni.

Igy volt ez szinte minden évben, s így van az idén is. A hiba mindnyájunkat terheli, azokat, kik kiváló elméleti és gyakorlati képzettséggel bírnak azért, mert ők leginkább hivatottak egyletünknek erkölcsi súlyt kölcsönözni, s abban kiváló szerepet vinni, az ifjabb tagokat azért, mert ismereteik fejlesztésén nem fáradoztak.

Igaz, hogy a magyar jogászgyűlés működése sem tüntetett fel valami fényes eredményt, de ez azon körülményből, hogy évenként csak egyszer gyűlésezik, könnyen kimagyarázható, egyletünk azonban feladatánál fogva, hogy folytonosan működjék, több eredményt mutathatna fel.

Az idén a helybeli szakosztályokban felmerült ugyan egy néhány indítvány u. m.: az első szakosztályban a kereskedelmi törvényjavaslat és a váltó-törvényjavaslat módosítására vonatkozó indítványok; a harmadik szakosztályban annak érdemes elnöke tűzött ki három igen szép és nevezetes kérdést u. m.: 1-ör a magyar büntető-törvényjavaslat általános elveiben, a büntények minősítése és büntetés mértékét illetőleg megfelelő társadalmi és politikai életünk jelen szükségének, főleg tekintettel régi törvényeinkre, az 1843-ki magyar büntető-törvényjavaslatra és az osztr. btkönyvre; 2 a tiszta vádrendszer behozatala kívánatosabb volna-e nálunk a jelenleg alkalmazott vegyes rendszernél, s ha igen, minő feltételek szerint; 3-or az irhoni új büntőrendszer minő feltételek mellett volna hazánkban alkalmazható, s mennyiben volna annak alkalmazásától a javítási czél elérése várható, tekintettel népünk fejlődési állapotára, életviszonyaira és természeti sajátosságaira. A negyedik szakosztályban pedig javaslatok jelentettek be a fegyelmi törvény módosítása tárgyában, a bélyeg és illeték szabályoknak a jogviszonyokra befolyását illetőleg és végül terjedelmes és szakértelemmel készített munka terjesztetett be, az urbéri és birtokszabályozási perekbeni eljárást illetőleg.

Ezek mind életbevágó és égető reformkérdéseket tárgyznak, s látható, hogy a hajlam, aka-

rat meg van helybeli szakosztályainknál, a szakértelem és gyakorlati ismeretek sem hiányzanak, csak hogy sajnos: nincsen kitarítás; az évenként felfelujuló lelkesedést csakhamar eldermeszti a közönyösség fagya, s az indítványok tárgyalásra, s rendes gyűlés elibe nem juthatnak. Igaz, hogy a tagoknak csaknem mindenike nagyon el van másfelé foglalva, de hiszen egy kevés idő mégis lenne az egyletben működésre is fordítható, s ha mindnyájan tennénk valamit, az év végével szép eredmény lenne felmutatható.

Azt az okot is hallottuk emliteni, hogy nincsen szakkönyvtárunk. Evel szemben bátrak vagyunk felemliteni, hogy az egylet helyiségében a hazai szaklapok megkaphatók, gr. Teleki Sámuel ő méltósága derék hazánkfia pedig készséggel ajánlkozott az egylet által ajánlandó szaklapokat és újabb szakműveket meghozatni, s a mint tudjuk, többeket hozatott is meg; ezen kívül pedig ugy tudjuk, hogy az egyes szakosztályok részére könyvek szerzésére évenként 50 frt van megszavazva. Szakmunkákban tehát nem lenne hiány, csak akarják az adott előnyöket felhasználni.

Az egyleti tagok tevékeny része nyilvánu ugyan lapunk terén is, de a mit itt is felmutathatunk, felette csekélynek tűnik fel az egylet számos és sok jeles képzettségű tagjaival szemlen. Ohajtanók főleg, ha vidéki tagtársaink is részt vennének a nemes küzdelemben, s közölnék lapunk hasábjain évi működésük egyes mozzanatait, s hozzászólának lapunkban az egyes reformkérdésekhez.

A nagygyűlés közelg; fel a munkára tisztelt tagtársak, hogy mutathassunk fel ez évi működésünkről kedvező képet!

Jogi szemle.

VÉLEMÉNY

a maros-vásárhelyi jogászegylet bűnügyi szakosztálya által kitűzött ezen kérdésre:

„Az irhoni börtönrendszer minő föltételek mellett volna hazánkban alkalmazható, s mennyiben volna annak alkalmazásától a javítási czél elérése várható tekintettel népünk fejlődési állapotára, életviszonyaira és természeti sajátosságaira?“

A történelem tanusítása szerint az egyéni szabadság eszméjének tisztázásával s terjedésével, ugy a bűnügyi igazságszolgáltatásnak human elveken nyugvó rendszer szerinti reformálása, mint azzal kapcsolatban a bíróságilag elítélt egyéneknek a büntetés végrehajtásának bizonyos rendszer szerinti eszközése, minden míveltségre törekvő államban első rendű társadalmi kérdésként tekintetik, s tárgyalatik az újabb időben, s jelenben már több helyen kisebb-nagyobb mértékben szerencsés megoldásra is jutott. Mint „Büntetőjogi reformjaink előkészítése“ című cikkemben is érintém, most már általános

elfogadott elv, hogy a büntetőjogi intézmények alapját a társadalmi élet gyakorlati igényei kell, hogy képezzék. Bármely állam lakosainak erkölcsi állapotát hiven tükrözi vissza annak bűnügyi igazságszolgáltatási s azzal együttesen büntetési rendszere. Minél nagyobb fokozatu valamely állam lakóiban a jog- és igazságérzet, a törvénytisztelet, a hazai intézmények iránti benső, őszinte ragaszkodás, s a munkaszeretet, annál kevesebb ott a bűnösök száma, s a bűnösök is annál könnyebben terelhetők a javulás útjára. Becsületes, rendszerető, mások jogait tisztelőben tartani tudó, higgadt, erkölcsös és kötelességérzettel bíró polgárok nevelése pedig részint a családi, részint a köznevelésnek, részint pedig magának az összes társadalmi életnek feladata. A mi e tekintetben bármely irányban elhanyagoltatott, avagy hiányosan eszközöltetett, az csak is egy helyes alapon nyugvó s az állam lakói miveltségi s erkölcsi érületi fokozatának megfelelő bűnügyi igazságszolgáltatási és büntetési rendszerrel pótolható, avagy hozható helyre. Ma már ez irányban a humanitáriusnak s az emberi nemsebb felfogás szerinti rendeltetésnek megfelelő eredmény elvitázhatatlan.

Az újabb kor elítéli a régibb sötét időszakok embertelen eljárását, s megvetéssel fordul el azon számtalan ész és céllelles visszaélésektől, kegyetlen, ildomtalan s az emberben az embert megsemmisítő cselekményektől, melyek által egy állam polgárait a hatalmasabbak a szenvedély eszközeivé, a boszuállás tényezőivé s minden nemesebb cél és rendeltetést nélkülöző lényekké aljasították. Ma már minden mivelt, avagy miveltségre törekvő államban mellőzve van a boszuállás rendszere. A büntetés célja az általános jogbiztonság és közjóllét érdekének megfelelőleg idomul. Az emberi élet feladatának magasztossága a legnevezetesebb társadalmi kérdés tárgyát képezi, s az állampolgárok erkölcsi életének s fogalmainak támogatása, s erősítésének feladata első sorban áll.

Ez irányban a törekvések fokozatai s eredményei következményeül kell tekinteni egy állam büntető-törvényeit, bűnügyi, igazságszolgáltatási s büntetési rendszerét. Az e tekintetben érvényre emelkedett elvek, melyek azoknak alapját képezik, hű kinyomatai a társadalmi élet sebeinek, s kielégítést sovárgó szükségének. S ha ezen elvek a fejlődés fokozatos, természetszerű alakulás kívánalmait szerint keletkeztek, ismertettek s fogadtattak el mérvadókul, a társadalmi összjóllét emelkedése biztosítva van; ellenben a helyzet és igényei föl nem ismerésénél fogva a hű képzelődés szülte felfogás, tervezés és eljárás csak romlást, vagy legalább is hátramaradást s hanyatlást eredményez.

Hazánkban ez irányban — figyelembe véve azt, hogy mily rövid idő óta vagyunk helyzetünk urai — már most is kielégítő álláspontot jelezhetünk, mert ha nem is dicsekedhetünk valamely minta-állam kívánalmainak megfelelő intézményekkel; de az általános óhajnak a korszerű, nemes intencióju reformok iránti nyilatkozata, s az az irányban kifejlődött erős elhatározás és elhatározásszülte készségek mindenestire örvendős s haladást jelző jelenségekként tűnnek fel. S bármit beszélnek azok, kik csak a helyzetnek súlyát, részükre való kiaknázását czélozva s az önérdék, vagy szereplési viselkedés által elvakítva, fitymálva s lenézőleg szólnak körülményeinkről s nem akarják figyelemre méltatni a kezdet és átmeneti időszak bajait, küzdelmeit s nehézségeit; de az mindenestire elvitázhatatlan tény, hogy szakítottunk a múlt korhadt hagyományos intézményeivel, s a tespedés és hátramaradás igáját lerázva, új, czélszerű s a kor szellemének megfelelőleg, társadalmi életünk szükségéhez mérten, kívánunk haladni oly irányban, melylyel — ha tetterünk s kitartásunk nem lankad — nagymérvű siker biztosítható. Az igaz, hogy átmeneti időszakunk meglehetősen bőven rendelkezik idétlen kinövésekkel, melyek részben eltorzítják helyzetünk képét, s melyek ama kielégithetetlen sok önérdék s üres ambíció szüleményei, melyek a hazafias s közügy iránti érdekltség czége alatt úgy pri legizáltnak látszó fosztogató mesterségüket; nincs ugyan sok tekintetben kellően méltányolva a valódi érdem, képzettség, munkaképesség, s a tisztátalan speculáció anyagi, mint szellemi téren elég nagy tért foglalt el, azonban ezekkel szemben vívmányaink kimagaslának s fénylenek, s ha erkölcsi javulhatásunk irányát erősítjük — a mi csak is tőlünk függ — nincs okunk a desperatióra. Hasonló bajok mindenik államban mutatkoztak s mu-

tatkoznak még ma is; mint egyébben — mi embertől függ — úgy az államalkatban s a társadalmi életben is a tökéletesség bizonyos fokig megközelíthető, de el nem érhető. Az immoralitásnak gyógszere, vagy is antidotuma a moral, s a tisztán morális elveken nyugvó társadalmi intézmények. Lássuk tisztán a bajt, bíráljuk tárgyilagosan a helyzetet, vessünk komolyan számot erőinkkel, ne sajnáljuk a szükségeltetett munkát s áldozatot, elhatározásunkban legyünk erősek, ne riadjunk vissza a nehézségektől s mindenek előtt és fölött legyünk igazságosak; de kerüljük a túlzást s ne igyekezzünk túlterjeszkedni erőink s viszonyaink felett.

Az előre bocsátott elvek szolgálván kiindulási pontunkkal s képezvén véleményezésünk irányának alapját, midőn rátérünk a kitűzött kérdés tárgyalására, nem árt, ha röviden jelezzük börtönügyünk multját s jelenlegi állapotát.

A mint tudva van, csak pár évtizeddel ez előtt a legmeggyőzőbb érvek és indokok daczára csaknem „kiáltó szókint a pusztában“ hangzott el néhai b. Eötvös József hazafias, sok tanulmányt, nemes gondolkodásmódot s a kor intő szavát jelző véleménye, melyet a fogházjavítás ügyében nemes Borsodvármegye küldöttségéhez beterjesztett (Lásd a Szalay László által 1839-ben szerkesztett „Themis“ második füzetében). A mi az abban foglalt eszmék fontosságát és czélszerűségét illeti — habár azóta a tudomány és gyakorlati élet e tekintetben is sokat fejlődött — de azoknál sokkal jobbakat ma sem lennének képesek elősorolni. Az eszmék az irányban ma is csak azok lehetnek, legfőleg a kivitelben kellene némely eltéréseket tenni. Ugylátszik azonban, hogy hazánk 1848. előtti korszaka, ha fogékony volt is az eszmékre, de azokat helyes alapon realizálni nem volt képes. 1848-tól pedig csaknem a legutóbbi ideig a többek között börtönügyünk is szunyadozott.

1867-ben a m. kir. igazságügyminiszterium szervezésével börtönügyünkre nézve egy új és kedvezőbb időszak következett be. Azóta ugyanis egy országos fegyintézeteink, mint törvényszéki börtönökre s járásbírósi fogházainkra nézve több rendbeli jótékony intézkedés történt, s mindazok, mikről az 1848. előtti korszakban tudni sem akartunk, most már szigorú felelősség terhe alatt nagy figyelem tárgyát képezik. Egyáltalában az utóbbi pár év alatt a kellő tisztaság, rend, fegyelem, egészséges tápozás, munkáltatás, tanítás sat. tekintetében az idő rövidségéhez s a körülményekhez képest tapasztalható némi haladás. S mindezekkel kapcsolatban a botbüntetés eltörlését tárgyzó törvény megalkotása törekvéseink irányát mindenestire csak elismerésre méltónak tünteti fel. Hogy azonban a tett intézkedések a célba vett sikert még fel nem mutathatták, s hogy nem jutottunk el oda, hol bár rövid időre is hátrány nélkül megállapodhatnánk, kétséges nem lehet.

Bizonyára ezen meggyőződés ösztönözte jogászegyletünk bűnügyi szakosztályát is arra, hogy az előre bocsátott kérdést véleményezés s megvitatás tárgyául kitűzze, mely kérdésnek megoldása, ha nem is fog részünkről sikerülni, de járulunk legalább részben, ha egyébbel nem, porszamekkel, azon nagy épület fölépítéséhez, melynek célja börtönügyünk javítása, s melynek homlokzatára díszes betűkkel írható fel ezen jelmondat: „Azokat, kik ellenünk vétkeztek, megjavítva adjuk vissza a társadalomnak!“

A szabadságbüntetés foganatosítása, illetőleg a börtönügy átalakítása s fejlesztése tekintetében a legelőrehaladottabb államoknak is épen úgy kellett küzdeni a kezdet nehézségeivel s a kifejlődött és most ismert rendszerek nem a pillanat művei, hanem évtizedek, sőt néhol évszázadok készülődései s próbái után mutathattak fel némi sikert; sőt, mint a börtönügyi szakirodalomban látható gyakori jelentések tanúsítják, Európa nyugati államaiban is több helyen még mindig mutatkoznak hiányok. Nincs okunk tehát visszariadni az ügy sikeres megoldása nem fog leküzdhetetlen nehézségekbe ütközni, ha t. i. az privát speculációk, szeszély s képzelődés áldozatául nem esik.

Hazánkban tudtommal eddigelé az ismert börtönrendszerek közül a maga egészében s teljességében még egy sem volt alkalmazva s foganatosítva. A mi eddigelé e tekintetben időszakonként történt, az nem egy fokozatos s kellő rendszerességet jelző eljárás; hanem legtöbbször s a legtöbb esetben inkább a véletlen szüleménye volt, a mint t. i. fegyházigazgatóink s börtönfelügyelőink többé, vagy kevésbé képesek voltak állásuk követelményeit felfogni s annak megfelelni is kívántak, mint azt a meg nem hazudtolható eredmény mutatja, s a nálunk oly nagy számban mutatkozott s még most is mutatózó visszaesések tanúsítják.

Rendszer kellene tehát, még pedig minél előbb, egy oly rendszer, mely a föltett kérdés részleteihez képest, tekintettel népünk fejlődési állapotára, életviszonyaira és természeti sajátosságaira a javítás céljának elérését biztosítsa.

Az eddigelé kifejlődött s ismert rendszerek, melyek a javítási elveken alapulnak, a következő főosztályokban sorozhatók, u. m.: 1. A magán rendszer a fegyencnek teljes elkülönítésével a célra megfelelően berendezett épületekben; 2. a hallgatórendszer közös nappali munkával s éjjeli elkülönítéssel; 3. az osztályrendszer, a fegyenczek kora, bünténye, ítélete s a fegyházakban tanusított magukviseléséhez képest, részint a teljes elkülönítés és elzárás, részint a hallgatás elvei alkalmazásával. A többi rendszerek kisebb-nagyobb mértékben ezek valamelyikével csaknem azonosok, vagy épen azok vegyületeiből állanak. Nem lévén terünk azonban arra, hogy a tudomány és gyakorlati élet jelen állásához képest, ezen rendszerek helyességét, alkalmazási czélszerűségét s azok között egyiknek a másik fölötti előnyét, avagy hátrányos voltát ismertesük, avagy bírálat alá vegyük, s tisztán csak a föltett kérdés keretében kívánván maradni; egyelőre csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy a kérdésben jelzett irhoni börtönrendszer is a jelzett rendszerek compositiója, a mennyiben abban a többiekből egyesítve van mindaz, a mi a javítás követelményeinek megfelelőleg, a rendszer alkotójának belátása szerint abban fölveendő volt.

(Folytatása köv.)

Dr. Székely József,
kir. főügyési helyettes.

A „Székely Hírlap“ 83. sz. alatt megjelent, Disznajóban okt. hóban kelt cikkre.

Non de legibus, sed secundum leges.

A rendes bírói illetőségtől eltérésnek nem csak az 52. §. a. b. pontjaiban van helye, hanem — kivéve a 8. 53. §. ban jelzett eseteket — akkor is, ha az 51. §. szerint alperes az illetőség ellen törvényes időben kifogást tenni elmulasztott.

Miből következik, hogy: ha felperes 1000 forintért mozditott keresetét a sommás eljárás alá nyújtotta be, a járásbírószág azt hivatalból nem utasíthatja vissza, hanem köteles az alperes kifogását bevárni s a tett kifogás fellett határozatot hozni.

V. K.

Maros mellől 1874. aug. hóban.

A Bethlenianum fehérvár-n.-enyedi collegium nebaútsdvirág.
(Folytatás.)

1863-ban más szellemek zsibbaszták az 1861-ben felvillanyozott nemzeti érzelmeket s a husz éves lüdercnyomás alól aligha veszély is nem parancsolá, a hajótörésből megmaradt darabokat bár egy helyre összeszedni s ottan bár életerőssé készíteni; 1865-ig, sőt 1867. végéig a törvényeknek, törvényes szokásoknak, nemzeti intézményeknek, a cél és haszon szerint lehete, sőt sokszor kelle is magyarázatokat adni; ma mindezen fogásokra szükség nincs, de, sőt kötelesség mindenfelé nemzeti jogainkat, létező törvényeinket kiterjesztetni és ez által birodalmunkat föltételező fölényünket érvényesíteni; kötelességünk a fejedelem és családja kegyelmes ujjmutatása és atyai a jóbani pártolása mellett szellemi és anyagi jólléte előmozdítását nemzetünk minden vidékére, minden városa és minden falujára, nemzetünk minden egyes, bármely csekély tagjára kiterjesztetni. Nemzeti politikát kell követnünk s azután legyünk világpolgárok; Pest és Kolozsvár nem teszi nemzetünket, hanem ezeknek vidéke, a magyar birodalom helységeiben lakó magyarság, éléskamarája, éltető eleme ezeknek s fenntartói az államnak

ezeknek szellemi és anyagi jólétük fejlődését, ha gátoljuk, a hirhedt fők, vidor és erőteljes vérkeringését akasztjuk, az egészséges vérereket szibbasztjuk s az egész a főről hatalmas és erősnek képzelt test, elmecsevész, vagy bárány vére helyett farkasé bocsáttatik a vérerekbe. — Szellemi és anyagi jólét kell, hogy minden egyes magyar palotától, le az utolsó gunyhóig, a tényező legyen; e két tulajdon biztosít csak nemzeti főlényt részünkre; ezeket pedig csak úgy érjük el, ha tanuló- és gazdasági, meg reál-intézetünk nem egy vidékre, nem egy városba csoportosítottak; ha a honalapító ősök által bölcs előrelátás- és számítással Nagy-Enyedre, Szászvárosra, M.-Vásárhelyre, Kolozsvárra és Udvarhelyre alapított főiskolákat, világító-tornyokat, nemcsak az 1622., vagy 1700-beli szükségre kiterjesztetten tartjuk fenn; hanem a kor kívánalmainak, nemzeti igényünk- és birodalmunkat, az összes királyság és császárság fennállhatalása érdekében szükségesség tekintetéből megillető főlény elérhetésébe szükséges tanosztályok minden részeivel kiegészítjük. Jó, czélarányos és szelid tanrendszerrel s pártatlan igazságossággal a társnemzeteket megkedveltetjük, nemzetfeleink szűkölködéseinek pedig örökké pártolói leszünk s hivatását úgy értetjük meg mindenkivel, hogy a különböző tehetségeket a maguk helyén felhasználjuk, a tanító nemcsak praelegae, hanem tradae tanít és nevel minden fiatait és növendéket lelki és testi tehetségeihez képest. Ezek önfenntartási és nemzeti kötelemek, elsőbbség ezek a boulevardok-, sugárutak-, kioszkok- és sétányoknál, melyek bár magyar föld jövedelméből és erre biztosított milliókból építtetnek, az örömeiket élvezőknek századika is még nemzeti nyelvünket sem beszéli, s a fővárosban hivatalos teendőikben nem magyar nyelvünk használatát sovárognak. Magyar szellemi általános miveltség és vagyoni közjólét, nem két-három száz, vagy ám legyen 3000, sőt 10,000 egyes évi jövedelme után külsőleg látszó adózó jóléte tart fenn birodalmakat, tesz erőssé nemzeteket; hanem az általános miveltség, a földmivelő- és iparos-osztálynak előhaladása, ezek pedig nálunk, bár minden államterületük hordoznak, sem kedvezmény-, sem segítségben nem részesülnek; az 1848. éven kezdve nemzetünk ezen osztályait úgy személyekben, valamint vagyoniilag éri, mai napságig minden vesztés, minden áldozat, az államháztartás nagy terhe rajtuk fekszik, a nélkül, hogy a kiadottból valami visszatérne; a birtokos középosztály, a ki 1848-ban személy- és vagyoni feleztetett, de ma is még a nemzet zömét, erejét teszi s kell, hogy tegye, mert nincs mi helyét pótolja, s a földbirtokra biztosított állam és kormány csak örökös hatalom; uzsorák, idegenek és ellentelők önkényének oda dobott létele, élete forog kérdésben. A nemzetünket fenn tartott és nyolcz századon keresztül birodalmunkat az áll- és világpolgári eszmék elborításától megóvott intézmények ellenére ezen nemzet-osztály már az ötvenes években kiszorított minden tevékenységéből, a terük s szokatlan viszonyok és vezetőhiány elszegényíték, segítségül jött a birtokot, nemzeti létünket biztosító egyik főalapító kezeiből kiragadó idegen, mindennemű, csak nem magyar elem; ezen fordított viszony majd egész szomorú következményeivel uralkodó ma is, a midőn nemzeti kormány, a midőn a nemzeti öntudat nemes törekedése, nemes szikrája fölviannyozta az oltalom és minden segítség nélkül szinte két és fél tizeden keresztül elhagyottakat.

Nem hiszem, hogy teljesen correct legyen az eljárás, a melylyel mindenkit saját erején és saját belátása szerinti haladásra utalunk; Nagy Fridrich porosz király a midőn nemzetét régi, megszokott állapotjából az új kor kívánalmaihoz kívánna idomítani, egyes vidékeken, sőt egyes városokban ugynevezett lovagbíróságokat állította, s azoknak hatalmukat, befolyásukat az egyes családok teendőire kiterjeszté, a birtoknak és nemzeti jólétnek biztosítására egészen a családok szentélyébe nyúlta be; igaz, hogy 1666-ban Lippai György esztergomi érsek halálával az ellentábor nyíltan mondá: „Ideje letépünk a magyar kucsmákról a bokrétát, ideje féken tartanunk a szilaj legényeket, arany és ezüst gombjaik helyett olomból valókat varrunk dolmányaikra, cseh lábbelit szoritanunk czombjaikra.“ (Szalai V. kötet, 104. lap) Igaz, hogy 1696-ban Kolonics érsek elég bátor vala mondani Bécsben az ország főbbjei előtt: „én Magyarországot rabbá fogom tenni, azután koldussá, s így majd mindenben engedelmes lesz s azzá válik, a mivé én kívánom;“ hanem ezen időszakok lejárták magukat, a nemzet urává lett magamagának, s a vezetők nem szabad, hogy teljesüljön engedjék a mit Vörösmarty mondott „Salamon király“ szomorú játéka II-ik felvonása 46-ik lapján:

Mi is megértünk egy bús látományt,
Haragra gyúlva András, Béla küzd;
Küzd, s a magyar vész barczaik között.

De így örökké ez nem tartható.
Hollik lakoznak majd hadunk dögéből,
S az árva hont ki fogja védeni?
Avagy vesszünk s aztan nem kell haza?
Ugy, ugy! s vadaknak hagyjuk e helyet,
Holott apáink kardja villogott.
Árpád nyomán majd medve czammag, és
Morogva nyalja síró kölykeit,
És hol Lehelnek kúrta megriadt,
Majd kánya vijjog s éjnek szárnyasi,
E sorsra jutunk, oh ne hagyjatok!”

(Folytatása köv.)

K ü l f ö l d.

Ausztria. A tartománygyűlések idejére nézve azon szabályt szándékoznak életbeléptetni, hogy április hóban rendszeresen elnapoltassanak. A novemberi előléptetések alkalmával, bécsi hírek szerint, a magassabb katonai állomásokban sok változások fognak történni. A miniszterek okt. 17-ki táviratok szerint mind Bécsben vannak.

Németország. Okt. 15-én Arnim Beitzenburg gr. kastélyában házmotózás tartott, s 14 láda, melyek Párisból szállítottak, a bírósághoz vitetett.

Franciaország. Okt. 16-ról írják, hogy a „Soir“ hirlap azon jelentése, mintha az olasz kormány Thierset Olaszország elhagyására felszólította volna, alaptalan.

Angolország. Okt. 16-ki hírek szerint a Fidji szigeteket formális módon birtokba vette. A „Standard“ jelenti, hogy a Scodó öbölben egy spanyol hadihajó érkezett, mely fegyvereket szállított a Carlisták részére. Az ügy törvényszék eléjébe került, s a gőzös kapitánya megszökött.

Spanyolország. A Castiliában indult Carlista expedíció a kormány csapatai által visszaveretett.

Bern. Oct. 16-ról írják, hogy a nemzeti tanács elhatározta, hogy a szövetségi sereg kilencz szakasz helyett 8 szakaszba osztassék be.

Japánból Hacadadiból sept. 26-ról írják, hogy Haber német konsul gyilkosa kivégeztetett.

H i r r o v a t.

* **Király ő felsége** a toskániai nagyherceggel és Lipót bájos herceggel a mult szombaton Gödöllőről Bécsbe utazott. Nem sokára visszajön Gödöllőre, s három hónapig fog ott tartózkodni, s csak egy-két napra utazik Bécsbe a kormányzati teendők elintézése végett.

* **Figyelmeztetjük** az egyházak tisztelt lelkész urait, hogy vasárnapokon tanításaikat déli 11 órakor legyenek szivesek bevégezni, mivel a legújabb rendőri intézkedés szerint a piaczor minden vasárnapon ezen időtájban fog separtetni, s e rendszer már a legközelebb mult vasárnapon meg is kezdetett. E kérésre, — főleg a nők érdekében — kényszerítve vagyunk, mivel, a mint látszik a haszonbérlo teljhatalmat gyakorol a közönség rovására.

* **Fekete Ferencz** városunk előnyösen ismert ügyvédé irodáját Fehérvárra tette át.

* **Folyó év** november 5-re van kitűzve az ifj. Adorjáni Sándor, s neje Fazakas Zsuzsa által elkövetett rablógyilkossági bűnper végtárgyalása.

* **A szüret e városon** nem, — mint mult számbanban írtuk — október 26-án, hanem 24-én kezdődik.

— **A helyi első zenekar** e hó 18-án a poklos-utca végén levő Márkus Márk-féle sörházban, melyet az új bérlő, Gulyás, ujjonnan berendezett, zeneestélyt tartott. A zeneestély gyengén sikerült; a közönség egy, más okból igen gyéren látogatja az ily multságokat, s legkivált akkor, ha azok egészen új, még eddig ismeretlen helyeken tartatnak, bár zenészeink egy idő óta sok igyekezettel és eredménynyel törekednek arra, hogy a közönséget minél élvezhetőbb népzeneben részesítsék.

— **Kilátásunk van** egy élvezetes időtöltésre. A jótékony nőegylet — mint halljuk — közelebből egy sorsjátékot szándékozik rendezni; a nyeremények bevásárlása már megtörtént s csak várjuk a falragaszok előtűnését, mely a régen meghonosult egyhanguságot egy kis időre megzavarja. Ugy hisszük, hogy ilyen szerű jótékony czélú időtöltések gyakoribb rendezése nem csak magára a czélra nézve, de közönségünkre nézve is jótékonyosság volna; azonban várjuk el az eredményt az első kísérletből, mielőtt közönségünk szorakozási vágyára hivatkozunk.

— **Élvezetes** estélynek nézünk elébe, midőn értesülünk, hogy dalárdánk jövő hó első, vagy második va-

sárnapján — mert az időre nézve még nem történt megállapodás — dalestélyt rendezend. A dalárda köztiszteltben álló derék elnöke: Petri Ádám úr, valamint a tehetségdús karnagy: Woczelka Ede és helyettes karnagy: Wégler Gyula urak mindent megtesznek, hogy a már is virágzásnak indult fiatal egylet a minden oldalról várakozásoknak megfeleljen. A tagok — kevés kivétellel — szintén nagy kitartással működnek a szép összhang létrehozásán. A kolozsvári dalünnepélyen nyert jutalom buzdításul is szolgálhat; s daláraink meg fogják mutatni, hogy nem csak a kolozsvári dalárünnepély hatása tudja őket buzgalomra ösztönözni, hanem a művészet — az ének maga az, miért lelkesülni tudnak.

* **Az északsarki expedíció** tagjai: Payer és dr. Kepes urak, okt. 17-én esti 3/4 órákor érkeztek fővárosunkba. Az első főhadnagyi vadásztiszt-, Kepes honvéd-dandár orvosi ruhában. Nagy néptömeg várta őket, közöttük a magyar kormány, az akadémia, egyetem és hadsereg e végre megjelent képviselői. Az első lelkesült beszédet Ráth Károly polgármester mondotta, melyre Kepes magyarul, Payer pedig németül feleltek, megköszönve a kitüntető fogadtatást. Este a színházban voltak, hol tiszteletükre „Hunyadi László“ operáját adták elő az ősz Erkel művezetése alatt.

* **Aszalay József** a „Szellemi omnibus“, s más kedvelt művek szellemdus írója folyó hó 16-án 77 éves korában meghalt.

* **Arany János** a lángeszű Aristophánész hátramaradt összes (11) vigjátékát lefordította, s nemsokára a Kisfaludi-társaság útján sajtó alá kerül.

* **A „Tages-presse“** berlini levelezője egy adatot közöl Bismark hatalmáról. A három császárnak berlini találkozója alkalmával ugyanis Vilmos császár el volt ragadtatva a fény által, melyet ez ünnepély magával vont, s önmagát látta Európa élén állani, s ez örömeiben elhatározta, hogy az orosz- és osztrák-magyar nagyköveteknek a feketesas rendet, mely legnagyobb kitüntetés, megküldi. Beszült erről Bismarknak is, de ő közönyös feleletet adott, kiemelve, hogy ez még nem siető. Másnap reggel a császár Brandt altábornagy által elkészítettén az okmányt, azokat a rendjelekkel együtt Thiele államtitkárhoz küldötte azonnali kézbesítés végett. Egy pár órával ezután Thiele Bismarkhoz ment az ügyek állásáról referálni, midőn mellékesen megemlítette, hogy a rendjeleket pontosan elküldötte. Miféle rendjeleket? kérdi a kancellár. Nő, a két nagykövethoz. Miféle követekhez? kérde Bismark fölkelve székéről. Az osztrák-magyar és az orosz követekhez a feketesas rendet. Erre oly jelenet fejlődött ki, milyen két államférfi között aligha fordult elő valaha. Bismark tajtékozott a feletti dühében, hogy Thiele a császári kabinetből jött utasításnak meg mert felelni a nélkül, hogy azt ő vele közölte volna. Thiele azzal menté magát, hogy ő nem gondolhatta, miszerint a kitüntetés a kancellár tudta és beléegyezése nélkül történt; a parancs sürgős volt, őt a rendjeleknek azonnal leendő kézbesítésére utasították stb. Bismark tombolt, s mind inkább dühösebb lett, míg végre Thiele is elvesztette békességes türelését. „Én nem tartozom önt megkérdezni, — így szóló ő — ha a császártól kapok parancsot, én a császár és nem az ön szolgálatában állok!“ Önt elbocsátom szolgálatomból, s keressen a császárnál szolgálatot — válaszolt Bismark. Thiele erre beadta lemondását. És a császár? Ő neki ez esetről volt tudomása és mégis elfogadta Thiele lemondását.

* **Párisban** e hó 13-án végezték ki Moreau méregkeverőt és Boudas rablógyilkost.

— **A „Földmívelési érdekeink“** 51-dik száma következő tartalommal jelent meg: A gazdasági igazságt. I. (Ábrával). Gazdasági tanintézetek. II. Az árnyékolás, mint gazdasági tényező. III. Benkovich Ernő. Visszaemlékezés egy érdekes szüretre. I. Duc a Marcel. Az erdélyi gazdák 3-ik vándorgyűlése. Árvaváraljai gazdasági kiállítás. A pécsi gazdasági kiállítás. I. A gödöllői lótenyésztési jutalomdíjosztás, lóverseny és kutyakiállítás. Gazdasági tanügy. (A magyar gazdasági szakintézetek 1873/4-i állapota.) Bel- és külföld. A felsőbb erdészeti államvizsgák. — A pécsi gazdasági kiállítás. — Az ismét kiűtött marhavész elfojtása. — A phylloxera Schweiczbán. Vidéki tudósítások: Pankota, Belényes, Csekeháza, Esztergom, Kun-Szent-Miklós, Csun-Oroszvár, Nagy-Ócsa, Szász, Demithe, Kapuvár, Sopron, Bábaszék. — Válasz t. Szájbély Árpád úrnak. Héthalmy Róbert. Gazdasági statisztika. Üzleti hírek. Statisztikai kimutatás. A pesti gabonatözsde forgalma és árai. Budapesti marhavásári forgalom. Budapesti értéktözsde. Gyapju: Pest, Bécs, Budapesti piacz, Bécsi húspiacz. Szilvaüzlet: Bécs. Hamburg. Takarmánymagvásár. Hirdetések. — Előfizethetni egész évre: 6 frt. Félévre: 4 frt. Negyedévre: 2 frton. Légrády testvéreknél. Budapest, V., nádorutca, 6. sz.

— A „Magyarország és a Nagyvilág“ 42-ik számának tartalma: Képek: Gr. Arnim Henrik. — Olah czigányasszony. — Az osztr.-magy. északi sark-expediczio. I. Az expedicio tisztjei. II. Az elhagyott „Tegethoff“. — A hazátlan. Szöveg: Gr. Arnim Henrik. — Si fractus illabatur orbis. (Költ. Gáspár Imrétől.) — Nagyvárad ostroma. Történelmi rajz Deák Farkastól. (Folytatás) — Egy békés harcztudósító élményei. (II. Elbeszéli ő maga) Oláh cigányasszony. — Az osztr.-magy. északi sark-expediczio I. Az expedicio tisztjei. II. Az elhagyott tegethoff. — A hazátlan — Culep-Szing moharadsah — Uti vázlatok (Porzótól) — Szeinel tartozások. Regény Maquet Akostól. (Folyt.) — Különfélék. — Sakkeladvány. — Szótalány. — Szerkesztői üzenetek. Előfizetési díj: Negyedévre 2 frt. 50 kr évenként 2 diszes jutalomkép. — Az 1874-iki évfolyam eddig megjelent számai még kaphatók.

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilvános ülésében az 1874-dik évi október 19-én és következő napjain következő ügydarabok adatnak elő

I. Tanács polgári ügyekben.

Pogány Károly k. t. r. b. által.

Dávid Márton Feldinger Lipót e. 752 frt 50 kr, Dávid Márton Váradi Sándor e. korcsmárlási bér, Simai Tivadar Takács Dániel és társai e. 80 frt, Grossman Salamon Joann Pertilat e. tartozás, Nagy Erzsébet Köhlös István és Friedel János e. igényper, Vincze István Váradi Antal e. perujtásos keresete, Batiu Ádám Herlia Moisse e. szolgabér, Ferenczi Albert Ferenczi Sándor e. hitelbe adott bor ára iránti perök.

Dr. Dósa Miklós k. t. p. b. által.

Benedek József s t. Guncsch Sámuel e. szerződés előjegyzése, Kiss Albert Zsoszán György e. 422 frt, Jancsó Antal Kardi Ferencz és neje e. egy szántóföld, Szabó Sámuel hagyatéka Pelter András hagyatéka s társai e. egy föld, Igna Nicolaj és neje Galis Niculáj lui Juon s társa e. birtok kh., Kis Károly és neje Veress F. e. fekvőség, Jelen József Schvarch Adolf e. egy óra és láncz kiadása, özv. Udvari Józsefné Schvarch Adolf e. 2 fülbevaló, 3 gyűrű, 5 rend gránát kiadása, Farkas Demeter Schvarch Adolf e. 6 sőr klárisgyöngy kiadása, Lipták Károly Schvarch Adolf e. egy ezüst óra, Num Ferencz Schvarch Adolf e. egy ezüst óra, Binács Mária Moldován Tódor e. som. vh., Felter Hugó Baruch Albert ellen 150 frt, Török Ferencz Benedek Ignác e. 124 frt, Klüger Bernát Kohu Áron e. 21 frt, Léb Márton Csípe Juon s társai e. tulajdon igény, Kovácsnai G. József a kolozsvári ev. ref. egyház e. 300 frt s járuléka, Benedek Imre Makkai Sámuel e. som. vh. Molnár Mihály Márki Mihály s társai ellen sommas visszahelyezés iránti perök.

II. Tanács polgári ügyekben.

Sándor János k. t. r. b. által.

Medrea George Muntyán György e. zálogos föld, Kálánéamtz Juon és Mária hagyatéki ügye, Korpádi Péter csödügyében költ első bírósági végzése Vicsér Henrich felebbezése, Bágy Román Bódoi Juon egy kertrész, Bálint Józsefné Balint József e. tulajdon jog, Váradi Elek mint kiskoru Váradi Anikó gyámja Kimpián Kosztán hagyatéka e. négy darab föld kiadása, Prunkul Luka Bánzai Bogdán n. 738 frt előjegyzése, Férduj Anna Furduj Dumitru és George e. szerződés megismisítése, Totaján Dachia Opricza Juon e. két darab föld, Vulcsardi görög n. e. egyház Zsoszán György e. fekvőhőzi tulajd. iránti perök.

Pipós Péter k. t. r. b. által.

Borgóprund község Soinacu Nika e. fekvők átadása, Jekai János Bartha Sámuel e. 25 frt, Gross János Predt Péter ellen 52 forint, Negu Juon Vulcreanu Juon s társa e. 37 forint 20 krajczár, a nagy-enyedi kincstári ügyesség Faur Susánna Antine e. 3 frt 45 kr. Chiverariu Juon Salmen Mihály e. több lovak visszahozása, Rotariu Marianu Fazakas Ferencz s t. e. birtokháborítás, Dami Zsófi Gorbói Ferencz s társai e. viszh. Stregianu János Carnatiu Niczlai e. mesgye igazítás, Pap Efremné Dávid Mária Dendiu Juon e. tulajdon jog, Hennig Ferencz Friesenhengst Máthias e. 59 frt, Popa Vasillie Nicola Simeon e. 29 frt 50 kr, Königes & comp.

czég Lukács Regina e. 20 frt, Gáspár Eliásné Szabó Mózse e. 20 frt, Bálint Lászlóné Burger Mihály ellen viszh. iránti perök.

Petri Ádám k. t. r. b. által.

Szentpéteri János csödügye, Tomán Jánosné Veress Sándor s t. e. igényper, Kerekes Tamás Kálmán Mózse e. egy zálogos kaszáló, Tajtschek Ferencz Szeremlei Lajos e. 130 frt munkabér, Pálkás Pál László Ferencz e. 7 frt 70 kr hitelvásár, Utczás Sámuel Magyar György e. 141 frt kártérítés, Márk Bálint Zöld Áron s t. ellen somvh., özv. Izsák Antalné s t. Jakó József s társai e. som. vh. iránti perök.

Szolga Miklós k. t. r. b. által.

Hankó László özv. Jancsó Józsefné e. 656 frt 89 kr, Agotha Jánosné Gyöngyösi Károlyné e. 25 frt, Mátyus Juliánna ifj. Nagy Elek e. gyermektartás, Bajás Kosztánné Varga János e. ruhák kiváltása, Somlyai Mihály Szigeti János e. 130 frt, Horváth Gergely ifj. Botha Dániel e. 1540 frt iránti perök.

Istvánfy Pál k. t. r. b. által.

Somodi István s t. Dioszegi Mihály s t. e. igénypere, Roba Juon Roba Vaszilika s t. e. sőhelyezés, Andronia Juon Nagy József s társai e. sőhelyezés, Hofman Jakab Mayer Tanászie e. 7 frt 44 kr, Bodó Károly Buta Onalicza s t. e. igényper, Hordován Juon Horrodán Taggyar e. sőhelyezés, Dávid Márton Miksa Elek e. 77 fr, Léb Mózse Krisán Juonné e. 200 frt, Ince Menyhártné. Ferencz Mihály e. 7 véka árpa és 4 véka rozs, Nagy, Rózáli Jáni Mózse ellen 26 forint kártérítés iránti perök.

III. Tanács büntügyekben.

Nagy Samu k. t. r. b. által.

Bölöni Pál Sigmond súlyos testisértés, Petruska Sámuel s társai tolvajság, Mojsze George becsületsértés, Molnár Károly becsületsértés, Beke Lőrincz s társai testisértés, Perter János testisértés, Moravek János becsületsértés, Turóczi Lázár s t. testisértés, Markelme Sámuel s t. becsületsértés, Tomosiu Juon becsületsértés Némethi Károly becsületsértés, Boja lui Elia Popa s t testisértés, Dulner János becsületsértés, Totaján Nicoláj testisértés, Angyal Andrásné becsületsértés iránti büntügyök.

Vajda Simon k. t. r. b. által.

Székely József becsületsértés, Reskovics Ádám vadászati kihágás, Bozga Mária becsületsértés, Kucsma Indrei s t. becsületsértés, Szelistyén Szimion s t. testisértés, Dáncs Juon becsületsértés, Simon Mózse becsületsértés, Ladi Brigitta becsületsértés, Meriának Ferencz becsületsértés, Lezoián Stéfán becsületsértés, Albert Lőrincz becsületsértés, Horváth Györgyné becsületsértés, Kacsó Péterné lopás, Konez Mihály nehéz testisértés. Bogovicz Lázár nyilvános erőszakoskodás, Onea Pável Popa család, id. Varga József nehéz testisértés, Keserü Antal s társa nyilvános erőszakoskodás iránti büntügyök.

Spesh Adolf k. t. r. b. által.

Czereán Mihailla s t. tolvajság, Keszler Stéfán család, Lázár Andre becsületsértés, Mülbacher Sámuel becsületsértés, Strimtu Juon s t. lopás, Schváb János testisértés, Illánu Anna becsületsértés, Mandra Dumitru becsületsértés, Binder Mihály s t. testisértés, Gärtner Mihály testisértés, Aros János közerkölcsiség e. kh., Fogarasi Károlina s t. becsületsértés, Schuster János s társa becsületsértés, Rosenfeld Jakab becsületsértés, Fleischer János becsületsértés, Banesi Ferencz lopás, Linkner György testisértés, Nief Michael becsületsértés iránti büntügyök

Sztoyka Antal k. t. r. b. által.

Gója Gávriila s t tolvajság, Ausch Izsák család, Botha Dániel becsületsértés, Feurdean Anna lopás, Konradt János becsületsértés, Parasciva Nicoláj Monea s társai becsületsértés, Vajdeán Stéfán testisértés, Cauca Ávrám közintézetek e. kh., Spielhaupter Mária becsületsértés, Kalin George testisértés, Kalburean Gligor lopás, Kalburean Ilie s t. becsületsértés, Ungur Todor s társai testisértés, Nagy János s társa testisértés, Onea Marián testisértés, Pop Alexandru s t. közintézetek elleni kihágás iránti büntügyök.

IV. Tanács urbéri ügyekben.

Gruz István k. t. r. b. által.

Lupuleszk Juon és Toma Pap Ignác árvái e. urbéri telek állományáért, Kovácsnai Lajosné Nemes Ilia Legöntya és Juon e. majorság természetű telek állományáért, gr. Peaczevich Márkné Mán Juon e. majorsági fekvőkért, gr. Eszterházi István alt bogáthi volt urbere-

sek e. birtokrendezésért, gr. Teleky Sándor Teleki és Vajda-Réese községek e. birtokrendezésért, Szokoli Elek özv. Lup Nicolájné e. majorsági fekvőségeért indított urbéri ügyei.

Felelős szerkesztő:

KUTI ALBERT.

Főmunkatárs:

DOBAI ALBERT.

HIRDETMÉNYEK.

(64)

(2—3)

Felhívás!

A „Magyar kölcsönös biztosító-bank“

az intézetnél biztosított felek közötti hitelegyletek szervezése czéljából, miután a kölcsön nyújtásra az alapszabályok 26. §-a szerint hivatva van, fölhívja a t. cz. közönséget, hogy az intézetnél biztosítottak közül azok, kik az alaki-tandó hitelegyletbe lépni kívánnak, e czélból az intézet alább jelölt képviselőjénél mielőbb jelentkezzenek.

A hitelegyleti tagok, az általok kezese nélkül, egy aláírással benyújtott váltóra a bíráló bizottmány hitelmegalapítása arányában bármely időben kölcsönben részesülendnek.

A Maros-Vásárhelytt szervezendő hitelegyletbeni fölvételre az intézet m.-vásárhelyi főtér 288. sz. alatt székelő vezérügy-nöksége bizatott meg, hol is a hitelegyleti tagokul jelentkezők minden irányban fövilágosítást nyernek.

Budapest, 1874. october hó.

A „Magyar kölcsönös biztosító-bank“ igazgatósága.

(63)

(3—3)

Malom-bérlet.

A maros-vásárhelyi ev. ref. egyház köz-tudomásra hozza, hogy a Maros vizén levő két kövü szítás műmalmát műszerkeze-tével, a reá vezető gyalog-hiddal, a 3-ik zsi-lippel és az árokban levő viznek egy hete-dével, molnár-házzal 1874. deczember hó 1-jétől 1879. ápril hó 30-ig, bezárólago-san terjedő időre, folyó év november hó 4-én d. e. 10 órakor az egyház szent-györgy-utcza 1087. szám alatti iskolaházánál tartandó közárverésen bérbe adja.

A kikiáltási ár évenkénti 1500 frt o. é. Az árverezők kötelesek 10% bánat-pénzt készpénzben letenni, és a levert ha-szonbérösszeget háromszorosan felérő bizto-sítási képességüket tanusítani.

Írásbeli ajánlatok is elfogadtnak az árverés megkezdéséig.

A bérlet tárgyairól és feltételeiről kebli gondnok t. Vályi Károly urnál lehet értesülni, kívánatra ezen felvilágosítások és fel-tételek bérmentesen megküldetnek.

M.-Vásárhelytt, 1874. october 11-én.

Az ev. ref. egyházi tanácstól.

(67)

1—3

Zenetanítás.

Alólírtt bátor vagyok a t. cz. szü-lőknek becses tudomására adni, miszerint kezdő és gyakorlott ijaknak a további hegedütanításban tanórakat adni vállalkozom

teljes tisztelettel

Pongrácz József,
karnagy.